

EDINOST

„EDINOST“
Izahaja po trikrat na teden v šestih izdajah ob sarkih, četrtek in sobotah. Zjutranje izdanje izahaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — Obojno izdanje stane: za jeden mesec . . . f. 1.—, izven Avstrije f. 1.50 za tri mesece . . . 3.— „ 4.50 za pol leta . . . 6.— „ 9.— za vse leto . . . 12.— „ 18.—
Naročnice je plačevati naprej na naročbe brez priložene naročnice se sprava se ezira.

Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 3 nč. izven Trsta po 4 nč.

Oglasi se računajo po tarifu v petiti; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsega navadnih vrstic. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu, ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopis se ne vračajo.

Narečnino, reklamacije in oglase sprejema upravnništvo ulica Molino picolo št. 3, II. nadst. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst. Odprte reklamacije se prostje poštnino.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„V edinosti je moč“.

Občni zbor

polit. društva „Edinost“

dne 18. julija 1896.

(Dalje)

Državni poslanec Vekoslav Spinčić je zaključil svoj govor:

Kako se postopa z nami, to nam kaže eklatantno uprav naš volovski okraj. Temu okraju načeljuje Slovenec. Tam prebivajo skoro izključno Slovenci in Hrvatje in tudi tam, gospóda moja, se moramo mi boriti za našo narodno stvar. Tudi v tem okraju, kjer biva le 700 Italijanov, ki pa vsi brez izjeme govore slovensko ali hrvatsko, če take zahteva njihova korist, tudi v tem okraju, kjer je poleg 35.000 Hrvatov in Slovencev, le 700 Italijanov, uraduje in piše se vse v blaženi italijanščini. Kaj hočete več! (Vskliki: Žalostno!)

Drug žalosten dokaz o naših neznošnih razmerah, o zatiranju naše stvari, imamo v občini Pomjanski. Tja se pošilja načelnikom občine upravitelj, ki ne pozna veliko, ali pa morda nič slovenski. Občina pa je izključno slovenska. Vsa uprava je v rokah najhujšega razsajalca proti nam Hrvatom in Slovencev! (Klici: Škandal!)

Spomnite se dogodkov zadnjih časov. Kako se je postopalo z napadalcem na nas hrvatske in slovenske poslance, z napadalcem na slovenske in hrvatske duhovnike, z napadalcem na naše ljudstvo sploh? Primerjajte ta postopanja s postopanjem proti našemu ljudstvu, kjer-koli se je isto upro svojim tlačiteljem in zatiralcem, in sodbo si naredite lahko sami. Primerjajte: kako se postopa proti nam, vedno zvestim in lojalnim Slovanom, in kako pa proti onim, ki vedno rujejo proti državi in ustavi! Ne treba, da vam govorim določneje, saj veste dobro sami vse to. (Ploskanje. Klici: Vemo in čutimo!)

Jaz se svoje strani vam hočem navesti tu neke poročilo iz leta 1895., katere je priobčil oficijozni, vladnim krogom blizu stoječi „Fremden-

blatt“, ko je bila vlada prisiljena razpustiti dež. zbor isterski, meseca januarja istega leta. Rečeni list je pisal tako-le o omenjeni priliki:

(Tu je govornik navel najprej nemški izvirenik in ga je potem prevel na slovenski): „Vlada ne vzema pravic Italijanom, ali ona noče, da bi jih oni jemali drugim. Preziranje Hrvatov in Slovencev je preziranje pravic drugih. Italijani so intolerantni, hoteli bi vzeti drugim močnost sosednega obstanka. Ne spoštujejo pravic drugih narodov. Ako kdo ne stori tega, potem se ni čuditi, da je avstrijska vlada razpustila zbor, da brani avtonomijo drugih. Italijani se ne bore za svoje pravice, ampak za to, da bodo Hrvati in Slovenci brez pravic; njihova politika ni niti avstrijska“.

Tako je pisal uradni list. No, in kaj se je zgodilo potem? Prišli smo v deželni zbor; in čeravno je Njegovo Veličanstvo uničilo sklep, da bi bil samo laški jezik zborovalni jezik in je s tem pokazalo, da ima tudi hrvatski oziroma slovenski jezik v deželnem zboru isto veljavo, vendar je predsednik zbornice, ko je moj drug dr. Dinko Trinajstić govoril hrvatski, zavrnil istega: „la parli la lingua della Dieta...“

Česa si morete misliti še hujšega? Tako tep-taje nasilni Italijani tudi najvišje odredbe!! Dobili so odločen ukaz, da v zbornici istrski ni samo italijanski jezik zborovalni jezik, ampak tudi slovenski in hrvatski. Ukaz jim je prišel z Najvišjega mesta, a vendar se oni niso brigali za to in predsednik je, kakor že rečeno, zavrnil hrvatskega poslanca, da mora govoriti v laškem jeziku, kateri da je izključni jezik zbornice!

In kako se je postopalo z nami o volitvah, ko je bil razpuščen deželni zbor? Tudi o teh volitvah se je pač delala marsikatera zadrega raznim kandidatom hrvatskega in slovenskega naroda, a proti Italijanom, to je istim gospodom, ki so drzno prezirali Najvišje odloke, se ni mignilo niti s prstom.

Tako se je postopalo takrat, ko je omenjeni

Skozi vršenje nevihte je prihajal gori k njima tožen glas... ihtenje in težko izgovorjeno ime: „Fran, Fran!“

Grozno, obupno!

Ko je Kristus na križu proti tihemu nebu poslal obupni, groze polni klic: „Eli, eli, lama a-sabathani!“ tedaj so morali okoli stoječi občutiti tak strah, kakoršen se je zdajci lotil poslušajoče gospodičine Planusove.

„Mene je strah“, je šepetala; „kaj, ke bi ti pogledal...“

„Ne, ne, boljše je, da ga pustiva pri miru... Na brata misli... Siromak!... Ta misel potolaži ga še najbolj“.

Na to je zopet zaspal stari blagajnik.

Drugo jutro se je vzbudil kakor navadno, ko se je iz sosednjih utrd slišala budnica; kajti mala, od vojašnice obkoljena hišica se je čez dan v vsem ravnala po vojaških znamenjih. Sestra, ki je bila že ustala, je krmila perutnino; ko je ugledala Žigo, mu je naglo prišla nasproti.

„To je čudno“, je rekla; iz Rislerjeve sobe ni čuti nikakega šuma, dasi je okno odprto do kraja.

Osupel je šel Žiga do prijateljevih vrat in potrkal.

„Risler! Risler!“

Zaklical je nekako plašno.

uradni časopis na označeni način pisal o naših odnošajih!! Neverjetno se mora človeku zdeti to, ali je resnično.

Italijani so si dovoljevali vse, kakor je že povdarjal g. predsednik s kratkimi besedami: „osar tutto“!

Zaključujem: mi si moramo izcerpiti primeren nauk: kakor oni, tako mi! Bodimo odločni v boju za svoj obstanek... (Zaključnih besed nismo mogli zabeležiti, kajti zagromelo je po dvorani viharneza ploskanja in živio-klicev posl. Spinčiću. — Govorniku so čestitali in stiskali reko od mnogih strani.)

Predsednik: Čuli ste izborni govor našega poslanca Spinčića. V imenu političnega društva izrekam mu jaz pristrčno zahvalo na toli lepem poročilu. Uverjen sem, da se vsi strinjate z menoj v tem. Najbolji dokaz temu je Vaše živahno odobravanje in pritrjevanje, katerim ste spremljali njegov govor. Ako želi kdo kakega pojasnila, naj se oglasi za besedo in g. državni poslanec ustreže rad vsakomur.

Zborovalec Ražem: Naj bi g. državni poslanec vprašal na Dunaju grofa Badenija, če se mu znani odnošaji naši; da-li mu je znano, da se ljudje, ki povprašujejo po slovenskih tiskovinah na tukajšnjem poštne uradu, pošiljajo v Ljubljano?!

Spinčić: To spada v področje trgovinskega ministerstva. Mi smo že večkrat pretresovali v državnem zboru naše poštne razmere; najbolje je, da vsakdo zapiše sleherni tak slučaj in sporoči o njem v katere-koli novine. Kadar bo zopet polna vreča takih slučajev, pa jo izpraznimo o primerni priliki.

Zborovalec Zlobec: Jaz bi rad vedel, kedaj kaj ukrene slavna vlada, da se slovenski delavci ne bodo odpuščali z dela, če se poslužujejo svojega materinega jezika, kar se je zgodilo pred kratkim jednemu tramwajskemu kočijažu. Govoril je slovensko, in koj je prinesel razupiti „Il

„Risler! ali si notri? ali še spiš?“

Nikakega odgovora. Odprl je vrata.

V sobi je bilo mrzlo.. Nočna vlažnost je morala priti vanjo. O prvem pogledu na posteljo je Planus rekel sam pri sebi: „Še legel ni“, kajti odeja je bila nedotaknjena in razne posameznosti so pričale o prečuti noči, polni bolestne razburjenosti: kadeča se svetilnica, katero je bil pozabil ugasniti, steklenica za vodo, katero je bil izpraznil v mrzlični žeji nespečnosti. Najbolj pa je blagajnika prestrašilo to, da je našel do kraja odprt predal omare, v kateri je hranil pismo in zavitek prijateljev.

Pisma ni bilo več tu; v zavitku, ki je bil tudi odprt, je bila slika Sidonije kakor petnajstletne deklice. V svojem do pod brade segajočem oblačilcu, s svojimi v sredi razčesanimi kodrastimi lasmi, z nerodnim držanjem na pol odraslega otroka prejšnja Chébeova malička, učenka gospodičine Le Mire, kar nič ni bila podobna sedanji Sidoniji; ravno zato pa je bil Risler shranil sličico ne kakor spomin na svojo ženo, marveč na „maličko“.

Žiga je bil silno preplašen.

„Jaz sem kriv...! je dejal sam pri sebi; „moral bi bil ključ vzeti ven. A kako naj bi bil slutil, da še vedno misli nanjo... kolikokrat mi je prisegel, da te ženske zanj ni več na svetu“.

(Pride še.)

PODLISTEK

Fromont mlajši & Risler starši. 149

ROMAN.

— Francoški spisal Alphonse Daudet, preložil Al. B. —

V obednici sta še dolgo sedela skupaj brat in sestra, ter se razgovarjala tiho. Planus je pripovedoval grozni nocojšnji dogodek — sestanek s Sidonijo. Lahko si je misliti, kolikokrat so se slišali vzkliki: „Oh, te ženske!“ — „Oh, ti moški!“ Ko so bila slednjič skrbno zaklenjena vrta vrata in iz njih vzeti ključ, šla je gospodičina Planusova gori v svojo sobo. Žiga pa si je priredil v stranski sobi, kolikor se je ravno dalo.

Okrog polnoči je blagajnika nenadoma vzbudila sestra, ki ga je klicala polglasno, strahoma: „Gospod Planus... moj brat!“

„Kaj pa je?“

„Ali nisi nič slišal?“

„Ne!... kaj pa?“

„To je bilo grozno... kakor bi bil nekdo težko vzdihnil, zastokal... a tako težko, tako žalostno!... Prihajalo je od spodaj, iz tvoje sobe...“

Poslušala sta; dež je lil na velo listje s čudnim šumenjem, ki na kmetih vzbuja čutstvo popolne osamelosti in puščobe.

„To je bil veter!“ je rekel Planus.

„Ne, ne! veter ni bil... tiho, čuj!“

Ali si morate misliti kaj hujšega? Tako je vsikliknil posl. Spinčić v svojem govoru na občnem zboru minole nedelje, ko je omenil, da italijanska večina ne upošteva niti Najvišjih odredb. Tako se je bilo zgodilo v seji dne 9. jan. 1896. Deželni glavar istrski je hripavo in močaje prečital cesarski reskript, s katerim se ni potrdil sklep večine deželnega zbora, da mora biti izključno le italijanski jezik razpravni jezik deželnega zbora. In takrat se je zgodilo nezamisljeno. Za besedo se je oglasil poslanec dr. Benatti in je predlagal, naj se prečitani cesarski reskript izroči politično-ekonomični komisiji — v preučevanje in poročanje. („Per esame e riferita.“) Ta piramidalni predlog je bil soglasno vsprejet od ital. večine dež. zbora. Posebno povdarjati moramo, da je v tej seji zastopal vlado sam namestnik Rinaldini. — To je javen fakt, kateremu so bili priča vsi slovensko-hrvatski poslanci, ki so bili navzoči v tej seji. V uradnem stenografskem zapisniku ni niti črtice o tem dogodku. Seveda Italijani vedo dobro: verba volant, scripta manent.

Mi pa smo smatrali za svojo dolžnost, poslušati s tem dejanskim pojasnilom k dotičnemu izreku Spinčićevemu. Nam se zdi nečuvstvo, nam, ki smo navajeni, klanjati se v dolžni pekorščini pred Najvišimi sklepi. Oni pa izročajo voljo vladarjevo v — presojanje in poročanje! Ta črtica sama pojasnuje razliko med nami in njimi.

Cesar je dne 22. t. m. vsprejel ljubljanskega župana Ivana Hribarja v posebni avdijenci.

Corrà odhaja! Trije vogali tržaške poštna palače se menda poderejo tisti trenutek, ko prestopi zadnjikrat nje prag „velezaslužni“ c. kr. viši poštni komisar Pietro Corrà, „sloveči“ Benečan.

Ker se bliža ura slovesa visokemu možu, treba, da pojokamo nekaj debelih solz za njim in mu posvetimo dostojni „Nachruf“. Po staroslovenski navadi bi kazalo tudi pokaditi za njim z — ajdovico, da ga boginje naše nezgode ne pritirajo kedaj zopet nazaj.

Corrà odhaja! Ta velmožni, ošabni, furjozni, proti slovenskim dekletom pa jako šarmantni, učeni, izkušeni, od slovenskih poštarjev pa že davno do kosti obrani, te zadnje dni po vsej slovenski domovini mnogo proslavljen, pred leti pa odlikovani Corrà — odhaja!

Ker utegne le še malo dni dihati tržaški zrak, svetujemo onim, ki ga žele osebno videti še jedenkrat, n. pr. „Piccolo“ in „Indipendente“, naj se požurijo, da si utisnijo njegovo lepo obličje kar najgloblje v spomin. Predno se torej težko pogrešani Corrà vrže v valove tirolskega nemštva, hočemo služiti našim blagovoljnim čitateljem z nekaterimi črticami iz službene dobe tržaške našega „prijatelja“.

Gledé varčnosti z državnim blagom moramo mu priznati odliko — gledé varčnosti ondi, kjer bi kazalo ugajati sahtevam naše narodnosti v katerem-koli obziru. Tako n. pr. ni mogel videti tu di-slovenskih poštnih pečatov in je z istimi štedil, kjer se je le dalo. Samoslovenskih pečatov pa sploh ni mogel prenašati. Vse drugače pa se je izkazal darežljivega, ako je šlo za samonemški, ali še boljše, za samolaški pečat na kateri avstrijski pošti. Občinski zastop v Pazinu je bil naprosil, da se na tamošnji pošti napravijo dvojezični pečati. Vsled te prošnje je poštni urad pazinski že parkrat dobil nalog, naj odtisne svoje poštna pečate in naj odtiske doloži poštnemu ravnateljstvu v Trstu, da se prepriča isto, da-li so stari pečatu še za rabo. (Poštnemu ravnateljstvu velja namreč čudno načelo, da ne ugaja nikjer opravičeni zahtevi po dvojezičnih napisih, dokler so še za rabo stari samonemški ali samolaški.) Kako rado se je ugodilo temu! Z najboljšim pečatom, ki so ga hranili v Pazinu nerabljenega navlaš za take slučaje, napravili so tam toliko lepo napravljenih odtiskov, kolikor je pečatov na dotičnem uradu. Kaj pravite k takim finesam? Dvojezični pečati po so bili zopet potisnjeni v večnost!

Tako se godi tudi drugod.

Koliko krivice mora trpeti naš jezik na poštah po vsej slovenski domovini vsled Corràjevega absolutističnega vladanja, to vedo naši slovenski poštarji in tudi naše slovensko občinstvo več nego dovolj. Pritisk, ki je izviral od njega na vse poštno življenje po Slovenskem, bil je dostikrat neznošen.

Njegova zasluga je tudi, da na c. kr. poštnem ravnateljstvu v Trstu ni n i j e d n e g a S l o-

venca več, seveda, ker bi se bil Corrà najbrže okužil, ako bi Slovenec žnjim dihal jeden in isti zrak. Zato se morajo slovenski dopisi prelagati v blažene nemščino in odloki zopet na slovenščino. Kje je pravica, kakoršna gre slovenskemu narodu? Ni-li delokrog tega ravnateljstva po največ na slovenski zemlji? Ne velja-li tukaj isti zakon, ki daje vsem narodom v Avstriji jednake pravice? Seveda, vrli Corrà je bil despot, sovražen Slovanom na vseh črtah, kakoršnega se je tudi čisto pokazal ob času volitev, ko je šlo za pridobivanje glasov židoliberalnemu „Progressu“!

Nas sicer ne briga dalje politično mišljenje Benečana Corrà, ali to moramo obsojati, da se je on tudi v svojem službenem delokrogu kazal proti slovenskemu uradništvu skrajno pristranskega. In ravno to ga znači najbolje, da mu je bilo položnje uradnikov deveta briga. Navedemo samo slučaj gledé zgradbe novega poštnega poslopja v Ljubljani. Predno se je zidalo to poslopje, tožilo se je več ko preveč o nedostatku prepiha na poštnem poslopju v Trstu. Njegova stvar bi bila, delati na to, da se tak nedostatek ne ponovi. Ali uradniki na pošti v Ljubljani so večinoma Slovenci in za te je prav, ako jim trga po ušesih.

Ne bodemo izgubljali več besed o „dobrosrčnosti“ poslavljajočega se, sicer bi napolnili celo knjigo.

Predobro je poznana tudi „ljubeznivost“ tega gosp. do nežnega spola. Ali to je poglavje, katero je težko pisati kar tako v javnem listu. Le toliko povemo lahko, da nam je znanih jako mnogo slučajev o izredni „ljubeznivosti“ tega Italijana do ženskega spola; kar je menda že omenjal tudi g. poslanec Spinčić v zbornici poslancev na Dunaju.

Summa summarum: mi se veselimo prav od srca na odhodu uradnika Corrà in privoščamo mu od vsega srca prilike, da se malo oddahne od svojega „napornega“ delovanja v obsežju poštnega ravnateljstva tržaškega!

Naliv. Hudo sušo smo imeli letes; vse je hrepenelo, da bi nam nebesa poslala hladilnega dežja. Predsinočnem zvečer se je usulo. Toda žal, da ni bil miren hladilen dež, ampak grozen naliv je bil to. Preveč je bilo hkratu in premalo časa je trajalo. Bilo je kakor da so zbesneli vsi elementi: gromelo je, treskalo in šumelo v ozračju. Tudi iz okolice nam poročajo, da je bila povsodi prava huda ura. V Lokvi je ubila strela dve kravi ter zažgala pohištvo. Zgorelo je 40 centov sena.

Popravka. Dotično vest iz zadnjega izdanja moramo popraviti v toliko, da distančno vožnjo ne priredi tržaški kolesarski klub „Sokol“, ampak „Zveza slovenskih kolesarjev“.

Novinci proseški pa nas prosijo, da prijavimo, da njih plesu, ki se bode vršil jutri, ne bode svirala križka, ampak veteransko-sokolska godba iz Prvačine.

Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani so v zadnjih treh tednih poslali: Gosp. veletržec Iv. Perdan v Ljubljani že razglašeni 200 glđ. — Sl. Savinjska posojilnica v Žalcu 25 glđ. — G. Al. Žnidaršič v Ložu 60 nč. — Gospa Marija vdova Grilc roj. Kastelic, posestnica na Vaču 50 glđ. — Podružnica za Beljak in okolico 20 glđ. — Podr. za Šmarje in Slatino 11 glđ. 30 nč. Č. g. A. Šebat, kapelan v Dolu pri Grastniku 3 glđ. 60 nč., katere je nabrala gđč. Šega pri kresu. — Č. g. L. Jenko, župnik svetoduški, 2 glđ. 50 nč. — Vesela družba šentjurskih in laških rodoljubov na izletu v Svetini pri Celju darovala 4 glđ. 50 nč. — Čisti dohodek veselice „Bralnega društva“ v Radečah 30 glđ. — Gg. slovenski abiturijenti ljubljanske višje gimnazije 5 glđ. — Č. g. Avg. S očir, kurat v Gradcu 5 glđ. — mesto venca na krsto rajnega g. I. Pintarja, bivšega urednika „Novic“. — Podružnica v Novem Mestu 80 glđ. — Podr. v Vel. Pirešici 8 glđ. 50 nč. — Podr. za Sp. Ziljsko dolino in Vrata 30 glđ. — Podr. v Žalcu 34 glđ. — G. A. Burgenr v Kostanjevici 3 glđ. 30 nč. kot ostanek v blagajni od razpuščenega tamburaškega zbora. — Kumov dar po krstu Jos. Cir. Iv. Čerina v Trnovem v Ljubljani 3 glđ. — Č. g. Ant. Kržič, c. kr. profesor v Ljubljani 1 glđ. — Litijaska podružnica 55 glđ. — Bog plačaj vsem dobrotnikom! Družba je v stiski! Rodoljubi na pomoč!

Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda.

Openci pred sodiščem. Minolega četrtka se je vršila pred deželnim sodiščem v Trstu razprava proti osim Opencem, ki so bili obtoženi radi dogodkov, ki so se vršili onega usodnega večera, ko je bil ranjen mladenič Sosič. Sodišču je predsedoval svetovalec Codrig, sodniki so bili svet. Huber, svet. Unterkircher in tajnik dr. Kramer. Državno pravdnništvo je zastopal drž. pravdnika namestnik Fraus. Zagovornika sta bila odvetnik dr. Matěj Pretner in Rybář. Razsodba se je razglasila ob 3¼ pop. Obsojeni so bili: Ivan Sosič po domače Stepek na 12 mesecev, Anton Sosič starši na 7 mesecev, Anton Sosič mlajši na 5 mesecev, Jakob Danev na 6 mesecev, Anton Škrlavaj na 6 mes., Jakob Sosič po dom. Tonkin na 1 mesec, Ivan M. Vidal tudi na 1 mesec, Jakob Sosič po dom. Jakopin, na tri tedne.

Tržaškim lesnim delavcem v premislek. Štrajk lesnih delavcev v Trstu traje še vedno.

O današnji pretirani produkciji mora biti, če ne naravnih, pa umetnih odmorov in zlasti bi smeli fabrikantje z blagom, katero preplavlja svetovni trg in ko počiva mnogo blaga neprodanega po kotih in magazinih, celo denarno podpirati štrajk. S tem se produkcija nekako zajezuje in v velikem obsegu se to veliko pozna.

Vse kaj družega je, bi rekli skoro, štrajka podjetjih, ki ne trpijo premorov in lesna trgovina je tako podjetje. No, kakor znano, vsled slabih finančnih razmer v inozemstvu tudi lesna kupčija ni dokaj dobro postlana v teh dneh in s tega stališča sedanji štrajk lesnih delavcev ne zadene trgovcev preobčutno. Stvar pa je za Slovence družega pomena. V trgovini z lesom je, kakor znano, največ slovenskih delavcev v Trstu. Slovenci so močni ljudje, kar Italijani niso. Kaj pa, ako bi se stvar hkratu zasukala in bi — podjetniki pričeli štrajkati zoper slovenske delavce? To bi se lahko zgodilo, — saj je Italijanov na razpolago več ko preveč! Italijan bode delal rad za 1 glđ. na dan, dočim Slovenec zahteva dva goldinarja. Podjetnik ne bi bil na škodi. Tram, ki ga neseta sedaj dva Slovence, bi vleklil potem — štirje Italijani in trošek bi bil isti, kajti štirikrat ena je ravno toliko, kakor dvakrat dva. Nasledke tega računa pa naj si Slovenci — izračunajo sami. Dobro vemo, da bi si slovenski trgovci neradi pomagali z Italijani, ali v sili vrag muhe je, prvi pregovor. Svetujemo še jedenkrat resno slovenskim delavcem: primite za delo: Gospodarjem pa: poboljšajte, kolikor le možno, položaj svojih delavcev! Italijani prežé v jednomer, kako bi njeli v zanjke našega delavca in ga izpodrinili povsodi. Ne dajte se jim, — kesanje bi bilo na Vaši strani, smeh pa na njihovi.

Odbor podpornega društva za slovenske visokošolce v Gradcu razpošilja in še bode razpošiljal pravila tega društva in uljudno prosi, naj blagovolijo cenjeni podpiralci in prijatelji naših visokošolcev doposlana pravila smatrati kakor prošnje za podporo in se prav številno odzvati, da bode zamogel odbor v jeseni, ko dohajajo naši dijaki na univerzo in tehniko, vsaj v nekoliko meri vstreti mnogim prošnjam naših ubogih pa pridnih visokošolcev.

Osobito naj ne pozabijo društva oni gospodje, ki so kedaj sami vživali dobrote kake podpiralne zaloge. Prispevki naj se pošiljajo blagajniku: g. Fr. Železinger, c. kr. prof. Zinzendorfgasse, 32. I., Graz.

Nemško sredstvo. Nemci so si izmislili dobro sredstvo v dosego svojih namenov in to je: ropot, škandali, tih se vlada zboji in cilj je dosežen. Ker se jim je že nekaj posrečilo v tem obziru, hočejo nadaljevati. V Celji hočejo uprizoriti dejanske hrupe, ako se ne prepove slavnost „Narodnega doma“. „Zaradi javnega miru“ — katerega hočejo kršiti oni, bi se morala prepovedati slavnost, — to je zdaj povod, ker družega najti ne morejo. Z samim jezikovanjem bi radi oplašili vladu, da prepove njim tako grenko slovensko slavnost; ako pa pride do slavnosti, — se poskrijejo prav gotovo. K večjemu, da bodo malo zabavljali izza grma. Humbug, nič ko humbug!

Andrée-jevo plemo. (Iz Tramsöja se poroča, da je dospel tja golob, ki je prinesel Andrée-jevo pismo. Andrée javlja, da ga je balon nesel čez severni tečaj, zdaj pa da ga nese proti Aljaski.

Na današnji oglas gospe Kermavnerjeve opozarjamo še posebno naše slovenske rodbine. Ta gospa je udova po bivšem souredniku našega lista.

Zidovstvo na avstrijskih srednjih šolah. Kako se je v Avstriji v poslednjih letih širilo brezversko Židovstvo, pričajo nam številke na srednjih šolah. Najboljši dokaz pa so nam dunajske šole. Na občinskem višem gimnaziju v II. okraju je bilo lansko leto 92 katolikov in 298 židov, na državnem pa 128 katolikov in 333 židov. Gimnazij v IX. okraju je pohajajo trikrat toliko židov, kakor katolikov. In vendar je komaj tretjino prebivalstva na Dunaju — židovsko! Da, to je resnica: ako se ne snaži postelja, se zaredi v njej nesnaga.

Iz osebnih ozir. Kakor znano, je tudi več stotin vseučiliških profesorjev gori iz nemške države protestovalo proti jezikovnim naredbam za Češko. Človek z normalnimi možgani ne more razumeti sicer, kaj da nemške profesorje brigajo avstrijske zadeve, ali dandanes, v dobi nemškega besnenja, je v nas možno marsikaj, kar je sicer nedoumno normalnim možganom. Taki so odnošaji in s tem moramo računati. — To izjavo nemških profesorjev proti naši vladi je uprizoril židovski profesor Jellinek v Heidelbergu iz jeze, ker ni postal profesor na dunajski univerzi. Taki so Židje! Njim je za njihovo osebo in tej osebi služi vse drugo! Ako ni ustrezno njihovi sebičnosti, gorje potem! In pod pretvezo idealov delajo taki ljudje razpor za svoje privatne koristi. Ali je mogoča večja nevarnost za državo in narod, nego je ta lepa družba?

Ljubimec v košu. V Neapelju je tožil neki zakonski mož svojo mlado ženo, da ga je varala in ljubimkovala z drugim. Tožil je na ločitev. Na sodišču je ženska tajila svojo krivdo, a preiskava je dokazala velespretno dejstvo, da je perica k lepi koketni gospej prinašala 23letnega, črnolasega mladeniča. Zakrit s perilom nezveste milostive se je dal prenesti ta moderni Don Juan v bivališče svoje ljubice in se dajal zopet odnašati z — iste amazanim perilom. To je trajalo več mesecev, ne da bi bil kaj zapazil varani mož. Necega dne pa se je perica, noseča z amazanim perilom tajno srečo nezveste soproge, spotaknila na stopnicah in prevrnila koš. Ljubimec je sfrčal iz koša po stopnicah, — opeharjeni mož pa je dosegel ločitev od svoje žene. A ta pa še jokala ni, marveč združila se je z 23letnim ljubčekom, za celo življenje v kar je celo privolil nje oče. — Te ženske, te ženske! No, pa ne da bi naše omožene mlade čitateljice posnemale kaj takega! Vsako „amazano perilo“, se ne opere na tako lep način.

Tržaška pisma.

II.

Nichts ist schwerer zu ertragen,
als eine Reihe von schönen Tagen.
Göthe.

Predvčeraj smo dobili nekoliko poštenega dežja, prav oddahnili smo se. Ali popred, popred, gospod urednik! To je bila vročina!

Nikoli nisem še tako gorke občutil resničnosti tega Göthejevega pregovora, kakor minole dni v Trstu, gospod urednik!

Vsa ta vrsta — „lepih dnij“ zdela se mi je, kakor cela vrsta gorečih plavžev, v katerih topé rudo. Tako je bilo, da sem si predstavljal ta ljubi Trst kakor jeden sam velik plavž, v katerem se mora raztopiti „do fardamenta“ vse, kar količkaj je notri trdega. Zategadelj se še sedaj ne morem dovolj načuditi, kako zamere biti baš v tem Trstu toliko trdih src, katerih se ne prime nobena vročina. Ta srca morajo biti potemtakem, kakor tisti kamni v apnenicah, ki jih ogenj ne skuha — apnenarji pravijo jim „volk“, ki ni za rabo.

Tacih „volkov“ pa je v tržaški apnenici menda sila veliko število. Kajti, ako sklepamo po nekaterih dejstvih, mora biti na teh tržaških tleh tako rodovito polje za — „trda srca“, kakor je po nekaterih pustinjah za — lesnike.

Ravno te dni sem se prepričal o tem. Zvedel sem namreč, da hočejo Italijani (ali kaj so že?) uničiti Slovence vse do zadnjega, to pa menda ne toliko iz narodne antipatije, nego iz strahu, da bi Slovinci uničili njih — torej v boju za obstanek; z drugimi besedami: „politični dvoboj“ — ali pa, kar utegne tudi veljati, iz — dolgočasja. Ker tržaški Italijani, ako bi se ne zabavali z ugonoblanjem Slovencev, bi menda ne imeli česa opravi-

viti na ljubem svetu. Le to še da jih drži kvišku, sicer jih ubije monotonija. To bi morali dobro vedeti Slovinci, da skrbé za zabavo svojih političnih prijateljev še dolgo, dolgo...

Zdaj, kakor čujem, so prišli na vrsto slovenski voli in „bige“. Kar se dostaje prvih, morem reči, da jim delajo krivico in to iz več razlogov. Prvič je vol krasna poetična žival, katere se ne sme sramovati nobeno mesto, posebno ne tržaško; in njega pleme (volovsko namreč) je igralo že imenitne vloge celó v raznih mitologijah, altro che osel! Vzemimo samo paralelo med obema! Ako bi n. pr. vol predsedoval s svojimi velikimi veličastnimi rogmi kaki zbornici in osel bi mu služil zapisnikarjem — ali si morete misliti hujšega kontrasta? Nu in potem — mesto tržaško je tako krasno, da si je rad ogleda tudi slovenski vol in ako v plačilo temu kaj — „spusti“, kdo bi mu zameril? Hvaležnost je lepa reč.

Kar se pa dostaje „big“, pa moram slovesno izreči, da se tu godi še veliko večja krivica. Kajti to že rečem lahko mirno vestjo, da okoličanke prekašajo marsikoga v snažnosti.....

In da hočejo izvestni — angelji z magistrata zapoditi z gorečim mečem okoličanske Slovence iz tržaškega raja, — to priča o pravcati trdosrčnosti; pa recite, ako ni res! Necega takega — angelja vidim sicer prav mnogokrat na ulici, nosi se kakor starejši „gigerli“ in uverjeni bodite, da še pride svoj čas mej „tržaške portrete“, katere namerujem nadaljevati jaz, ker se nobeden noče lotiti tega posla.

Nečesa še Vam ne smem zamolčati, gospod urednik. To je: velikanskega utisa, ki ga je napravila na moje slovensko srce in duh — pravoslavna bazilika v Trstu. Možno, da ste se Vi že privadili temu „utisu“, a pri meni je še neobrbljen in nov. Ko sem nedavno vstopil v pravoslavno svetišče, pretreslo mi je mozeg in kosti. Ko je zadonelo s kora tisto čudovito petje, zdaj tiho, kakor tolažba radi prenašanih krivic, mehko božaje srce besede zlate nade, zdaj zopet prihajaje v mogočno zvonjenje, v katerem odmeva veličast Stvarnika — srce mi je udrihalo burno, v očeh pa so mi stale solze, ko sem stal zamaknjen, trd in tenak, podoben črni sveči... Toda ne ustrašite se gospod urednik in ne mislite, da hočem propovedovati razkol. Ne, veren katoličan sem in tak ostane. Samo označiti sem hotel, kakov utis vstvarja cerkveno petje, zloženo v resničnem cerkvenem duhu.

Ko pa sem stopil iz svetišča zopet ven na pusto ulico, — joj, kako se mi je zdelo vse to majhno in ničevno! In kako malo in nizko se mi je zdelo i to metulje frfotanje in glodanje ob peresih in bilkah koncem vej velikega slovanskega drevesa, kar imenujete Vi po svoje: „politiko Primorsko“!

Privoščil sem skoro metuljčekom njihove „lepe dneve“, uverjen o istinosti pregovora Göthejevega, navedenega na čelu tega pisma.

Adriaticus.

Najnovejše vesti.

Berolin 23. Volfvov biró javlja iz Petrograda, da se je vspored za obisk nemške cesarske dvojice v Petrovem dvoru že nekako sestavil.

Pariz 23. Preiskovalni sodnik v Panamski aferi namerava preiskavo zaključiti. „Gaulois“ imenuje vrsto znanih oseb, ki so se postavile na zatožbo.

Trgovinske brzojavke in vsoti.
Bucampasta. Pšenica za jesen 9.65 9.66 Pšenica za spomlad 1898 10.05 do 10.06 Oves za jesen 5.71 5.72. —
Reza jesen 7.67 7.68. Koruza za juli 1897. 4.39 4.40
Pšenica nova od 78 kil. f. 10.15—10.20 od 79 kilo.
10.20 10.25 od 80 kil. f. 10.30—10.35, od 81. kil. f. 10.35
10.40, od 82 kil. for. — — — — — Jedušen — — — — —
proso 5.65 6.15.
Pšenica: Ponudbe, povpraševanje in promet mlačno
trg miren. Prodaja le 8000 mt. st. 10—15 nvč. ceneje. Oves
5 nvč. Rá 10 nvč., Koruza 7 nvč. ceneje. Vreme: oblačno.
Traga. Neratunirani sladkor for. 11.15 do — —. Novi
po f. 11.40.

Hayre. Kava Santos good average za juli 45.75
za november 46.75 mlačno.
Hamburg. Santos good average za september 38.—,
za december 39.— za marec 39.50. za maj 40.25.

Dunajska borza 23. julija 1897.		
	včeraj	danes
Drjavni dolg v papirju	102.10	102.15
„ „ v srebru	102.20	102.25
Avstrijska renta v zlatu	123.35	123.25
„ „ v kronah	101.25	101.25
Kreditus akcije	370.50	369.25
London 10 Lat.	119.50	119.50
Napaloni	9.52	9.52
20 mark	11.73	11.73 1/2
100 italij.	45.45	45.45

Zobobol olajšujejo
zobne kapljice lekarja Piccolija v Ljubljani
(Dunajska cesta)
katere so bile odlikovane z Najvišjim priznanjem Nj. c. in k.
Via. prejasne gospe prestolonaslednice-udove nadvojvodnje
Stefanije
Stoklenica velja 20 kr.

Udova Marija Kermavnerjeva

se priporoča slovenskim rodbinam za likanje perila. Jamči za izborna dela. Naslov:
Via Acquedotto št. 38, I. nadstr., II. vrata.

Razglasilo.

Podpisano mestno županstvo naznanja, da se bodo vršili od sedaj naprej v Novem mestu (Rudolfovem) na Dolenskem ob vsakem sejmu za govejo živino tudi

konjski sejmi,

in sicer:

- 1) vsak prvi ponedeljek vsakega meseca (ako pade na tak ponedeljek praznik, vrši se sejm prihodnji ponedeljek), torej 12 sejmov; nadalje ob vsakem letnem sejmu, kakor:
- 2) junuarja v torek po sv. Antonu;
- 3) aprila v torek pred sv. Jurjem;
- 4) avgusta v torek po sv. Jerneju;
- 5) oktobra v torek po sv. Lukežu;
- 6) decembra prvi torek v adventu;

Prvi konjski sejm bude torej

dne 2. avgusta 1897.

kot prvi ponedeljek meseca avgusta.

Prirjeno je za te sejme vsestransko pripravno in prostorno novo sejmišče tik državne ceste za novomeškim pokopališčem s posebnim dohodom in posebnim odhodom kakor tudi poskuševališčem za konje na sejmišču samem.

Mestno županstvo v Novem mestu,

dne 10. julija 1897.

Župan:

Dr. Schegula.

NAZNANILO.

Spodaj podpisani raznašalec lista „Edinost“ ki je zajedno URAR. priporoča se tople p. n. občinstvu za popraviljanje vsakovrstnih ur. Udani Friderik Colja, vratar hiše št. 8 via Solitario

ZELEZNIŠKI VOZNI RED.

Drjavna železnica. (Postaja pri sv. Andreju)
Od dne 1. maja 1897.

ODHOD:

6.30 predp. v Hrpelje, Ljubljano, na Dunaj, v Beljak.
8.30 „ v Hrpelje, Rovinj, Pulj.
4.40 popol. v Hrpelje, Divačo, Dunaj Pulj in Rovinj.
7.30 „ v brzovlak v Pulj, Divačo, Beljak na Dunaj
Lokalni vlak ob praznikih

2.15 popol. v Divačo.

DOHOD:

8.05 predp. iz Ljubljane, Divačo.
9.45 „ iz Pulja, Rovinja.
11.15 „ iz Hrpelje, Ljubljane, Dunaja.
7.05 popol. iz Pulja, Rovinja, Ljubljane, Dunaja.
9.45 „ brzovlak iz Pulja, Rovinja,
Lokalni vlak ob praznikih:

8.35 popol. iz Divačo.

(Južna železnica (Postaja južna železnice.)

Od dne 1. maja 1897.

ODHOD:

7.45 predp. brzovlak na Dunaj, zveza z Reko.
8.25 „ brzovlak v Nabrežino, Benetke, Rim.
9. — „ omnibus v Nabrežino, Videm, Benetke in Verono.
9.55 „ poštni vlak na Dunaj, zveza s Pešto in Zagrebom
12.50 popol. omnibus v Kormin.
4.40 „ omnibus v Nabrežino, Videm, Rim.
6.25 „ poštni vlak na Dunaj, zveza z Reko.
8.05 „ brzovlak na Dunaj, zveza s Pešto, Reko
8.05 „ brzovlak v Kormin.
8.45 „ mešani vlak v Nabrežino, Videm, Rim.
10. — „ mešani vlak do Mürzschlaga.

Lokalna vlaka ob praznikih.
2. — „ v Gorico, Kormin, Červinjan.
4.25 „ v Nabrežino.

Tedenski vlak:

7.50 popol. (sreda) ekspres v Ostende.

DOHOD:

6.55 predp. mešani vlak iz Mürzschlaga, Beljaka, itd.
7.30 „ mešani vlak iz Milana, Vidma, Nabrežino.
8.35 „ brzovlak iz Kormina,
9.25 „ brzovlak v Dunaja.
10.25 „ poštni vlak v Dunaja, zveza z Reko.
10.37 „ brzovlak iz Rima, Benetk.
11.20 „ omnibus iz Rima, Benetk, Nabrežino.
5.40 popol. poštni vlak v Dunaja.
7.45 „ omnibus iz Verone, Kormina, Nabrežino.
8.30 „ brzovlak iz Milana, Benetk, Vidma, Nabrežino; —
8.54 „ brzovlak v Dunaja zveza z Reko.
Lokalna vlaka ob praznikih.

10.50 popol. v Nabrežino.

11.25 „ iz Kormina, Gorico, Červinjan.
Tedenski vlak.

9. — predp. (sreda) ekspres iz Ostende.